

ЛЕКСИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В МАЛАЙЗІЙСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ

Наталя Кирилюк

Львівський національний університет імені Івана Франка

(вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000)

Проаналізовано базові культурні запозичення в малайзійській англійській мові. Серед запозичень виділено культурно-мовні реалії: найменування предметів побуту, релігійної атрибутики, фантастичних об'єктів, природних особливостей проживання етнічного соціуму. Розглянуто етнокультурні запозичення сакрального чи міфологічного елементу і розкласифіковано їх на тематичні групи.

Ключові слова: малайзійський варіант англійської, лексичні запозичення, етноценоз, автохтон, реалія.

На сучасному етапі розвитку лінгвістики значної актуальності набуває комплексне вивчення динаміки кількісних та якісних структурно-семантичних і функціонально-стилістичних змін у лексиці сучасної англійської мови на пост-колоніальному просторі. У цьому плані надзвичайно актуальним є аналіз лексико-семантичних змін в азійських варіантах англійської мови. Ще у недалекому минулому проблематика азійських варіантів англійської дуже часто залишалася недослідженою. Оскільки вчені-лінгвісти почали надавати великого значення цьому аспектові лінгвістики, то за останні кілька десятиліть у зарубіжному мовознавстві чітко окреслилися позитивні зрушення щодо цієї проблематики [3 – 5].

Проте, щодо аналізу лексичного складу англійської мови, Малайзійський регіон тривалий час залишався поза полем зору дослідників. Сучасний стан англійської мови в Малайзії описували лише деякі зарубіжні дослідники: малайзійська дослідниця Лога Баскаран, сінгапурський дослідник Джон Плат.

Неабиякий внесок у дослідження малайзійської сінгапурської англійської зробили дослідники С'ю Юе Кіллінглі, Ірен Увонг, Рей Танг, Вільям Кру, та Джек Річардс [3].

Водночас на пострадянському просторі проблема лексико-семантичних змін в малайзійській англійській мові залишається недослідженою.

Мовні контакти англійської з автохтонним етномовним елементом скерували її в абсолютно інший контекст існування. Відомо, що контакти культур різних етнічних груп природнім чином зумовлюють до дифузії елементів як матеріальної, так і духовної культури, їхньої міграції з одного етнокультурного пантеону в інший; відбувається стрімке поширення культурно-маркованих слів. Зокрема, автохтонні терміни, проникаючи у мову-реципієнт, додають етнічного колориту будь-якому висловлюванню, несуть у собі інформацію про специфічні риси системи *етноценозу* (закономірний комплекс форм, історично, екологічно та фізіологічно об'єднаний в одне ціле загальністю умов існування, в якому відбувається розвиток цього етносу опосередкованим процесом адаптації). До таких культурно-мовних реалій зачисляють найменування предметів побуту, релігійної атрибутики, фантастичних об'єктів, найменування природних особливостей проживання етнічних спільнот. Значну кількість запозичень становлять сакральні чи міфологічні компоненти, сформовані в процесі пізнання світу.

Протягом століть Малайзія зазнавала впливу ранньої буддійської та індуїської цивілізації, ще до ісламізації населення в XIV-XVI ст. Основну масу населення території Малайзії утворюють малайський, китайський та індійський соціуми. В результаті етно-культурних та міжмовних контактів в англійській мові Малайзії проявились звичаї і традиції цих етносів.

За словами В. Фон Гумбольда, мова є домінантою духовного розвитку народу, своєрідною духовною силою, формантом її культури. В кожній окремій мові генетично закладено світогляд етносу, його модель бачення сучасного світу [1]. Отож культура багатоетнічної Малайзії суттєво вплинула на процеси формування лексичних і семантичних змін в англійській мові.

Звернемось до фактів культових традицій. Зокрема, у Малайзії з давніх

часів існують вірування в різних духів. Язичеських духів називають *fin kafir*, а духів покровителів, охоронців – *penunggu*. Альтернативними надприродними силами в малайців вважають *Datos* та *Keramats*, а медіями таких сил є *bomohs* “знахари, чаклуни”. *Datos* та *Keramats* – це духи, які мешкають у деревах, каміннях, а також місцевих релігійних наставників, яким поклоняються на їхніх могилах. Вірування в *Datos* та *Keramats* практикували малайзійці в доісламський період. З плином часу традиції щодо поклоніння *Datos* (мал. *Dato/datuk* “дідусь”) малайцями занепали, так з часом відродились у спиритичних віруваннях малайзійських китайців. Усі ці слова адаптувавшись до англійської мови, утворили форму множини за допомогою англійського афікса –s.

Зауважимо, що саме слово *Dato/datuk* має й інші метафоричні конотації, а саме: в сучасній Малайзії *Dato/datuk* є титулом чиновників чи провідних діячів політики та економіки, з таким значенням його вживають у малайзійській англійській. Це слово, адаптувавшись до англійської терміносистеми за допомогою англійських засобів словотвору, утворило гібридне похідне слово *datukship* (малайзійське *datuk* – титул чиновника, англійський афікс –*ship* -).

Серед малайзійських китайців існували з давніх часів традиції вірувань щодо наявності духів – покровителів, які походять з традиційного анімізму та містицизму. Значна частина малайзійських китайців практикує вірування в місцевого духа-охоронця *Tuk Kong* (з гокієнської *Da Tok Kong*), який мешкає на деревах, у мурашниках, річках чи кам'яних утвореннях. Малайзійські китайці вірять, що його можна запросити жити поручз будинком (у жодному випадку не в середині) задля покровительства, захисту і вдачі. Деякі китайці навіть будують для них невеличкі святині поблизу дороги. Ще одним духом-захисником є *Na Dato'Panglima Hitam* – “грізний охоронець селян”. Поклоніння святим монахам та духам є характерним також і серед місцевого тайського населення. Таким запозиченням є слово *hantu* – дух та його похідні складені слова: *hantu demon* – злий дух, *hantu raya* – могутній дух, повелитель усіх духів, *hantu air/puaka air/tambang air* – дух води, *hantu ribut* – демон бурі, *hantu rimba* – лісовий демон, *hantu pusaka* – малайзійський демон, *hantu belia* – демон-тигр, *hantu penyardin* – малайзійський вампір. Отже, англійська мова Малайзії

адаптувала чимало термінів та позначень надприродних сил і явищ, які функціонують в англійській мові. Ці слова утворюють ланцюжок композитів з різною тематикою, де позначуване може змінюватися і, відповідно, можуть утворюватися нові лексичні одиниці.

Відчутний вплив на сучасну малайзійську англійську мали і даоські течії. Зокрема, запозичення таких етнонімів як *Jade Emperor* "Нефритовий імператор" (верховне божество даоського пантеону, правитель небес та всього, що знаходиться на них, а також і справ людей. Є одним найпоширеніших персонажів китайської культури: його профіль часто прикрашав і китайські ритуальні гроші). Аналогічними запозиченнями в малайзійській англійській є складні терміни: *Tu Di Gong* "Бог землі", *God of prosperity* (Cai Shen) "Бог процвітання", *Mazu* "Богиня морських глибин", покровителька моряків та рибалок.

Значний вплив в утворення нових лексико-семантичних номінацій мала і різноманітна релігійна складова. Зокрема, вагому релігійну святість для місцевого населення мають проведення релігійних обрядів та церемоній. Отже, в малайзійському варіанті англійської функціонують такі релігійні терміни: *hindu temples* – індуські храми, *mosques* – мечеті у мусульман, *buddist temples* – буддистські храми, *haj* – хадж (паломництво мусульман у Мекку), *shrines* – святині для поклоніння духам а також назви релігійних свят: мусульманські свята *Hari Raya Pusat* "Харі-Рая-Пусса" (останній день Рамадану, святкування з нагоди закінчення посту), *Hari Raya Haji* "Харі Рая Хаджі" (місцева назва свята Курбан – байран), *the Prophet's birthday* (день народження пророка Мухамеда), буддистське свято *Wesak Day* "Весак" (дата народження, просвітлення та досягнення нирвани Будди Гаутами), індустське *Deepavali* "Діпавалі" (свято вогнів, яке символізує перемогу світла над темрявою), а також *Tahun Baru Cina* "Тахун Бару Чіна" (китайський Новий Рік).

Значну кількість етнокультурних запозичень в англійську Малайзії складають культурні терміни, найменування предметів побуту та стилю життя: *katriong* – кампонг (традиційне малайзійське село); національні костюми малайзійців: *songket* – сонгкет (чоловічий одяг: брюки і коротка спідниця), *baju*

– сорочка, *songkok* – традиційний головний убір у вигляді пілотки, *baju kurung* – жіночий традиційний костюм, який складається з довгої сідниці і блузи, спеціальний головний убір типу *tengkolok Diraja* – тенгколок-ді-раджа (королівський малайзійський головний убір), який носять і аристократи, і простий люд у святкові дні; традиційна зброя: *kris* – крис (малайзійський традиційний кинджал), який за віруванням малайців має душу і наділений цілющими властивостями; кулінарні терміни: *nasi goreng* – nasi goreng (традиційний рисовий плов, приготований з додаванням різних традиційних приправ та інгредієнтів) або *satay* – same (маленькі шматочки м'яса, засмажені на вугіллі). Як тропічна країна Малайзія вирощує такі екзотичні фрукти: *rambutan* – рамбутан, *mangosteen* – мангостан, *dragon fruit* – драконів фрукт, *romelo* – помела, *durian* – дуріан, *sempedak* – чемпедак, *lychee* – ліче тощо. Зокрема, в країні вирощують екзотичний фрукт *longan* (термін перекладають з китайської *dragon eye* – драконяче око, а в малайзійській іменують *mata kuchin* – котяче око, фрукт нагадує лічі (невеличкий фрукт овальної форми з пухиристою шкіркою червоного кольору, інколи його ще називають *китайська слива*). З останнього слідує, що назва фрукта має три варіанта: *longan*, *dragon eye*, *mata kuchin*, які функціонують безпосередньо у малайзійському варіанті англійської.

Значний вплив на англійську мову мали місцеві традиції, звичаї та фольклор. Зокрема, до найдавніших вірців малайського фольклору належать заговори та заклинання *mantra*, рифмовані загадки *teka-teki*, народні пісні, ліричні та епосні твори. Древніми літературними вірцями в Малайзії є *pantun* – пантуні (чотиривіршова строфа), *sejarah* – седжари (хроніки родоводу), *hikayat* – хікаяти (лицарські романи), казки. Наприклад, головним героєм епосу є карликовий олень пеландук (*kanchil*). Зазначимо, що слово *kanchil* з'являється в англійських словниках з 1829 р. Відомими героями місцевих казок є *Pak Kadok* (Татусь Гороховий стручок), *Pak Pandir* (Дядько Остолоп), *Lebey Malang* (Недотепа Причетник) та ін. Наприкінці XIX на початку XX ст. в Суматрі і півострові Малакка записано ряд розповіді *cerita penglipur lara* – народні сказання, які витримано в ритмічній прозі: “*Malim Deman*”, “*Si Umbut*

Muda”, “*Terong Pipit*” тощо.

У музиці прослуховується своєрідний співочий стиль *keroncong* – *керончонг*. Національний оркестр називають *nobat* – *нобат*, він складається з 3-х барабанів, 2-х флейт, гонгів. Провідна партія виконується флейтою *serunai* – *серунай*. Отже, значну кількість запозичень становлять назви: малайзійських струнних інструментів – *erhu, gambus, gaohu, guzheng, liu-yue-qui, panhu, pipa, rebab, ruan, sanxian, sape, sarod, sitar, tambura, tangkongan, yeena, yang-qui, yen-qui*; духових інструментів – *di, harmonium, Indian bamboo flute, nafiri, seruling, serunai, sheng, selengut, sona, tetuang*.

Національний театр *wayang kulit* – *вайянг куліт* (традиційний ляльковий театр). Розвинутими є національні танці, зокрема: *tak yong* (вид традиційного драматичного малайзійського танцю), *ronggeng* – ще один вид традиційного танцю Малайзії, *zapin* – традиційний танець. Існує ще один вид оперного театру *bangsawan* – *бангсаван*, який гастролює селами, театралізовані спектаклі ставлять у народних культурних центрах. У ХХ ст. зазначений вид театру витіснили кінотеатри, але нині він знову відродився.

Національним видом спорту в Малайзії та Індонезії є *silat* – *сілат* (традиційне бойове мистецтво, типу карате). Змагання з цього виду спорту відбуваються безперервно і супроводжуються запуском повітряних зміїв.

Отже, характерними є запозичення і в назвах елементів традиційної культури та побуту: мова, звичаї, їжа, оздоблення житла, традиційний одяг, архітектура тощо. Розглянемо деякі з таких запозичень, які класифікуємо у таблиці тематичними групами:

Таблиця

**Окремі запозичення місцевих культурних термінів у сучасній малайзійській
англійській**

(за результатами дослідження автора)

Тематичні групи	
Термін	Значення
1	2

<i>Культові та релігійні терміни, назви релігійних свят</i>	
hantu	дух
penunggu	духи покровителі, охоронці
Tu Di Gong	Бог землі
Wesak Day	Весак
Hari Raya Pusat	Харі-Рая-Пусса
Deepavali	Діпавалі
<i>Предмети побуту, стиль життя (одяг, зброя, їжа, фрукти)</i>	
baju Melayu	малайзійська традиційна сорочка
batik	традиційна тканина з орнаментом
sarong	спідниця, яка складається з довгого шматка тканини, що обв'язується навколо талії, особливо поширена у Малайзії та Індонезії
songket	коротка сорочка
songkok	головний убір у вигляді пілотки

Продовження таблиці

<i>1</i>	<i>2</i>
tengkolok Diraja	традиційний королівський головний убір, який носять і аристократии, і простий люд у святкові дні
nasi goreng	традиційний рисовий плов
satay	смажене м'ясо
rambutan	червоний місцевий фрукт, вкритий м'якими відростками, які нагадують щетину
durian	тропічний фрукт, який росте в Малайзії
kampung	традиційне малайзійське село 3

	дерев'яними будиночками на палях і з солом'яними стріхами
ang pow	з китайської “червоний конверт”, в який кладуть гроші і дарують зазвичай на Китайський Новий рік
mak yong	вид традиційного драматичного малайзійського танцю
barong	малайзійський ніж
silat	традиційне бойове мистецтво, типу карате
<i>Фольклор</i>	
pantun	чотиривіршова строфа
sejarah	хроніки родоводу
hikayat	лицарські романи
<i>Мистецтво (музика, театр, бойове мистецтво)</i>	

Закінчення таблиці

<i>1</i>	<i>2</i>
nobat	національний оркестр
wayang kulit	традиційний ляльковий театр
mak yong	вид малайського драматичного танцю
bansawan	вид місцевого оперного театру
silat	традиційне бойове мистецтво типу карате

Таким чином, вплив як автохтонних, так і трансплантованих елементів “середовища” (біогеоценоз, матеріальна і духовна культура) став потужним фактором в формуванні лексико-семантичного складу МА. Малайзійське мовне середовище наглядно демонструє залежність модифікацій мовної системи від специфіки екстралінгвального оточення, яке певною мірою визначає стратегію мовної адаптації англійської мови в сучасних умовах.

1. *Гумбольдт В.* О различии строения человеческих языков и его влияние на духовное развитие человечества: избр. тр. по языкознанию. – В 3 т.; Пер. с нем./Под ред. Г. В. Рамишвили. – М. : Прогресс, 1984. – Т. 1. – С. 37 – 298.
2. *Кирилюк Н. В.* Соціо-історична етапність та генезис становлення малайзійського варіанту англійської. //Матеріали IV української міжнародної інтернет-конференції (1-15 червня 2008 р. Пшемишль, Польща).– Пшемишль: Nauka I studia, 2008. – Т. 9. – С. 43-52.
3. *Baskaran Loga Mahesan.* Malaysian English Primer: Aspects of Malaysian English Features. – Kuala Lumpur: University of Malaya Press, 2005. – 190 p.
4. *Devikamani Menon.* Non-native features in the lexis of Malaysian English. – Unpublished PHD dissertation. - University of Malay, 2003. – 453 p.
5. *Schneider Edgar W.* Postcolonial Englishes: Varieties around the world. – UK.: Cambridge University Press, 2007. – 367 p.

LEXICAL BORROWINGS IN MALAYSIAN VARIETY OF ENGLISH

Natalya Kyrylyuk

The Ivan Franko National University of L'viv

(1, Universytets'ka St., L'viv, 79000)

It has been recognized that the natural habitat of cultural living environments emerge from variable indigenous (local) setting and specific sociolinguistic nuances give the language the local character-lending to the Malaysian nature of the English produced thereto. The adoption of autochthon lexical components from Malay or other ethnic words into English language form has been revealed. Thus, most of cultural universal terms when investigated are found to have variable amount influence from various supernatural believes inherited from their indigenous heritage, which may consist of sacred or superstitious elements.

Among those borrowings within selective groups for lingual-cultural realities are: *religious attributes, supernatural objects* (superstitious believes, names of religious holidays); *cultural and lifestyle terms, household objects* (names of natural

features of dwelling of ethnic groups, arms, food); *folklore* (literature, poetry, novels, epic tales); *arts* (local traditional music, theatre, martial arts).

Key words: Malaysian variety of English, lexical borrowing, autochthon, reality

ЛЕКСИЧЕСКИЕ ЗАИМСТВОВАНИЯ В МАЛАЙЗИЙСКОМ ВАРИАНТЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Наталия Кирилюк

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

(ул. Университетская, 1, г. Львов, 79000)

Проанализированы базовые культурные заимствования в малайзийском варианте английского языка. Среди заимствований выделены культурно-языковые реалии: наименования предметов быта, религиозной атрибутики, фантастических объектов, природных особенностей проживания этнического социума. Рассмотрены этнокультурные заимствования сакрального и мифологического элементов, данные заимствования классифицированы на тематические группы.

Ключевые слова: малайзийский вариант английского языка, лексические заимствования, этноценоз, автохтон, реалия.

Стаття надійшла до редколегії 25. 12. 2009

Прийнята до друку 22. 01. 2010